

B.A. (PART II) (Semester – III)

PAPER NO. III (BASIC CONCEPTS IN POLITICAL SCIENCE)

Question Bank

- १)..... विषयक शास्त्र म्हणजे राज्यशास्त्र होय. ()
अ) संपत्ती ब) धर्म क) सत्ता ड) नीती
- २).....यांना राज्यशास्त्राचा जनक असे संबोधले जाते. ()
अ) प्लेटो ब) सॉक्रेटिस क) अरिस्टॉटल ड) मार्क्स
- ३) राज्याचा ईश्वरी सिद्धांत हा.....विरोधी आहे. ()
अ) लोकशाही ब) साम्यवादी क) ऐतिहासिक ड) यापैकी एकही नाही
- ४) थॉमस हॉब्स यांनी.....या शासन पद्धतीचा पुरस्कार केला. ()
अ) अनियंत्रित राजेशाही ब) नियंत्रित राजेशाही क) लोकशाही ड) साम्यवादी
- ५) राज्य ही एक संकल्पनाआहे. ()
अ) मूर्त ब) अमूर्त क) गुड ड) वास्तव
- ६).....या काळात राष्ट्रीयत्वाची भावना प्रखर असते. ()
अ) शांततेच्या ब) पारतंत्र्याच्या क) संघर्षाच्या ड) आणीबाणीच्या
- ७) राष्ट्र राज्य निर्मितीच्या मागेहे तत्व असते. ()
अ) स्वयम् निर्णयाचे ब) सत्ता विभाजनाचे क) साम्राज्यवादाचे ड) विघटनाचे
- ८) भारताचा राष्ट्रपती आणि इंग्लंडचा राजा हे पद सार्वभौमत्वाचा..... प्रकार होय. ()
अ) नामधारी ब) विधिनियम क) राजकीय ड) वास्तववादी
- ९)..... यांनी सार्वभौमत्वाचा एक सत्तावादी सिद्धांत मांडला. ()
अ) जॉन ऑस्टिन ब) लास्की क) मेकआयवर ड) बारकर
- १०) भारतीय राज्यघटनेने समतेचा हक्क..... या कलामांमध्ये दिलेला आहे. ()
अ) १४ ते १८ ब) १९ ते २१ क) २२ ते २३ ड) २४ ते २८
- ११) राज्यात मानवी संबंधांचे योग्य व्यवस्था करण्यासाठी हेतत्व आवश्यक असते. ()
अ) न्याय ब) स्वातंत्र्य क) समता ड) बंधुता
- १२) स्वातंत्र्य म्हणजे बंधनांचा अभाव ही व्याख्यायांनी केली आहे. ()
अ) अरिस्टॉटल ब) लास्की क) हॉब्स ड) ग्रीन
- १३) राज्यातील सर्व नागरिकांना समान वागणूक देणे आणि विकासाची समान संधी देणे म्हणजेहोय. ()
अ) स्वातंत्र्य ब) समता क) न्याय ड) बंधुता
- १४) सार्वभौमत्व हे..... असते. ()
अ) अनिर्बंध ब) अलौकीक क) नियंत्रित ड) मर्यादित
- १५)यांच्या आक्रमक राष्ट्रवादामुळे दुसरे महायुद्ध झाले. ()
अ) हिटलर ब) चर्चिल क) महात्मा गांधी ड) चेंबरलीन
- १६) राज्य निर्मितीसाठी भूमी लोक सरकार आणि..... हे चार घटक आवश्यक असतात. ()
अ) राष्ट्रीयत्व ब) सार्वभौमत्व क) सैन्यदल ड) नेतृत्व
- १७) प्राचीन काळी ग्रीक नगर राज्यातलोकशाही होती. ()
अ) प्रत्यक्ष ब) अप्रत्यक्ष क) नियंत्रित ड) मार्गदर्शक
- १८) राज्यातील लोकांना आपल्या प्रदेशा विषयी प्रेम आपुलकी अभिमान वाटतो तेव्हा त्यास..... असे म्हणतात. ()
अ) राज्य ब) राष्ट्र क) शासन ड) प्रशासन
- १९) मानव हा समाजशील प्राणी आहे असे थोर विचारवंतयांनी म्हटले आहे. ()
अ) प्लेटो ब) अरिस्टॉटल क) लास्की ड) मार्क्स
- २०) राज्याच्या विकासातील..... हा पहिला टप्पा मानला जातो. ()
अ) राष्ट्र राज्य ब) गणराज्य क) संरंजामी राज्य ड) पौराणिक साम्राज्य

- २१) फ्रेंच तत्वज्ञ रूसो यांनी आपल्याया ग्रंथात सामाजिक करार सिद्धांत मांडला. ()
 अ) सोशल कॉन्ट्रॅक्ट ब) रिपब्लिक क) लॉज ड) लेव्हीयेथन
- २२) ग्रामर ऑफ पॉलिटिक्स हा ग्रंथ..... त्यांनी लिहिला आहे. ()
 अ)हॉब्ज ब)लॉक क)रूसो ड)लास्कि
- २३) इ.स.....नंतरच्या काळात राज्यशास्त्राच्या अभ्यासाला वैज्ञानिक व आधुनिक स्वरूप प्राप्त झाले. ()
 अ) १९३५ ब) १९५० क) १९६० ड) १९८०
- २४) पॉलिटिक्स हा शब्द..... या भाषेतून निर्माण झाला आहे. ()
 अ) लॅटिन ब) स्पॅनिश क) ग्रीक ड) हिंदी.
- २५) सार्वभौमत्वाचेप्रकार पाडले जातात. ()
 अ) दोन ब) तीन क) चार ड) पाच
- २६) समाज व राज्यसंस्था यांचा सदस्य या नात्याने व्यक्तीला मिळणारे स्वातंत्र्यया प्रकारचे असते. ()
 अ) नैसर्गिक ब) नागरी क) आर्थिक ड) राष्ट्रीय
- २७)स्वातंत्र्य म्हणजे नागरिकांना राज्यकारभारात सहभागी होण्याचा अधिकार होय. ()
 अ) सामाजिक ब) आर्थिक क) राजकीय ड) सांस्कृतिक
- २८)यांच्यामते वांशिक एकता असणाऱ्या लोक समुदायाच्या राज्याला राष्ट्र म्हणतात. ()
 अ) बर्जेस ब) लीकॉक क) गार्नर ड) बार्कर
- २९) मॅकियाव्हेली या इटालियन विचारवंताने आपल्या..... या ग्रंथात राज्य विषयक विचार मांडले आहेत. ()
 अ) प्रिन्स ब) प्रिन्सेस क) किंगडम ड) पोलिटिक्स
- ३०).....या व्यवस्थेत व्यक्तीस्वातंत्र्य सुरक्षित राहते. ()
 अ) हुकूमशाही ब) लोकशाही क) राजेशाही ड) साम्यवादी

प्रश्न २. टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

- संघराज्याची वैशिष्ट्ये.
- केंद्र-राज्य प्रशासकीय संबंधातील राज्यपालाची भूमिका
- राष्ट्रीय काँग्रेस पक्ष.
- प्रादेशिकतावाद.
- भ्रष्टाचाराचे आव्हान
- दहशतवाद
- केंद्र-राज्य आर्थिक संबंध
- भारतीय जनता पक्ष.
- जातीवाद
- निर्वाचन आयोगाचे अधिकार

प्रश्न ३. दीर्घोत्तरी प्रश्न : (कोणतेही दोन)

- भारतीय राजकारणावरील जातीयतेचा प्रभाव स्पष्ट करा.
- भारतीय संघराज्यपद्धतीमधील केंद्र-राज्य संबंधाचे बदलते स्वरूप स्पष्ट करा.
- भारतीय निर्वाचन आयोगाची रचना सांगून त्याचे अधिकार व कार्ये स्पष्ट करा.
- भारतातील केंद्र आणि राज्ये यांच्यातील कायदेविषयक संबंध स्पष्ट करा.
- निर्वाचन आयोगाची स्वायत्तता आणि निवडणूक आयुक्ताची भूमिका यावर भाष्य करा.
- प्रादेशिकतावाद म्हणजे काय? भारतीय राजकारणावर प्रादेशिकतावादाचा पडलेला प्रभाव स्पष्ट करा

